

ВІДГУК

офіційного опонента Білецької Вікторії Вікторівни –кандидата наук з фізичного виховання і спорту, доцента, завідувача кафедри спорту та фітнесу Київського столичного університету імені Бориса Грінченка на дисертаційну роботу **Се Чжімін** за темою **«Організаційно-методичні засади формування мотивації студентів до занять руховою активністю у фізичному вихованні в закладах вищої освіти КНР»** подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Актуальність теми. Китай за останні 45 років досяг значних успіхів, але водночас постає проблема погіршення стану здоров'я та фізичної підготовленості молоді. Модернізація освіти КНР, яка здійснювалась упродовж останніх 20 років, дозволила розробити і вдосконалити власну систему фізичного виховання, яка поєднує в собі національні традиції і новітні підходи, а також кращі апробовані раніше положення. Ця система стала одним з важливих чинників підвищення рівня життя та покращення навичок здорового способу життя населення.

Дійсно, успіхи в економіці, високих технологіях, біохімії, медицині та освіті, досягнуті цією країною за останні десятиліття, перевернули уявлення про КНР, як про країну «третього ешелону», яке насаджувалося в свідомості європейців протягом останнього століття. Такий стрімкий розвиток був би неможливий без великих державних інвестицій у вищу освіту і проектів, спрямованих на збільшення наукового потенціалу Китаю.

Однак, незважаючи на велике значення, приділене фізичній культурі та спорту в Китаї, виникають проблеми, які вимагають уваги від наукової спільноти та уряду Китайської Народної Республіки. У останнє десятиріччя аналіз стану здоров'я, фізичного розвитку та фізичної підготовленості китайської молоді свідчить про збільшення захворюваності та зниження рівня фізичної готовності. За даними китайських дослідників, поширеність ожиріння серед китайських школярів становила близько 12 %, і близько 37 % з них не відповідали рекомендаціям щодо перегляду екранного часу. Поширеність ожиріння та малорухливої поведінки, як правило, була вищою серед хлопчиків, ніж серед дівчат, і вона була вищою серед дітей, які проживають у містах, ніж серед тих, хто проживає в сільській місцевості. Погіршення екології, неповноцінне харчування, негармонійне чергування праці та відпочинку спричиняють системне погіршення здоров'я молоді КНР. А найголовнішим є те, що на заняттях фізичного виховання в університетах та коледжах КНР викладачі не в змозі цілком нівелювати негативний вплив вищевказаних факторів. Традиційні методи фізичного виховання у закладах вищої освіти не дають бажаного результату, а мотивація до занять спортом у студентів низька. Це негативно впливає на їхнє здоров'я, працездатність та майбутнє.

В умовах сучасних викликів, зокрема карантинних обмежень 2020 року, актуалізувалось використання цифрових технологій у навчанні. Це стало

основним трендом у системі освіти, який вимагає подальшого дослідження та впровадження у фізичне виховання. Наукові дослідження в освітянському просторі останніх 5 років свідчать про наявність певної кількості досліджень щодо формування мотивації до фізичного виховання, але вони часто носять фрагментарний характер і не мають системного підходу.

Таким чином, актуальність даного дослідження зумовлена необхідністю:

1. Вивчення та адаптації китайського досвіду у сфері фізичного виховання для використання в Україні.

2. Розробки цілісних методологічних підходів до фізичного виховання, які б поєднували національні традиції і новітні підходи.

3. Впровадження цифрових технологій у систему фізичного виховання з метою підвищення його ефективності та доступності в умовах дистанційного навчання.

4. Аналізу і вирішення проблем, пов'язаних із здоров'ям та фізичною підготовкою молоді, що виникають у сучасному китайському суспільстві.

Ці аспекти мають важливе значення як для наукового, так і для соціального розвитку КНР, оскільки сприяють формуванню здорового способу життя, підвищенню якості освіти та розширенню можливостей для фізичного виховання населення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, темами, планами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021-2025 рр. за темою 3.3. «Удосконалення системи педагогічного контролю фізичної підготовленості дітей, підлітків і молоді в закладах освіти» (номер державної реєстрації 0121U108938). Роль автора, як співвиконавця, полягає в науковому обґрунтуванні організаційно-методичних засад формування мотивації студентів до занять руховою активністю в процесі фізичного виховання у закладах вищої освіти КНР.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна. Дисертаційна робота характеризується глибоким розкриттям досліджуваної проблеми, самостійністю у підходах до їх висвітлення, ґрунтовною практичною перевіркою отриманих результатів, їх суттєвою теоретичною і практичною значущістю.

Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, викладені в дисертаційній роботі, повністю відповідають поставленій меті та завданням дослідження. Їх обґрунтованість підтверджується даними, отриманими під час проведення дослідження. Для вирішення завдань було використано комплекс сучасних методів дослідження, що відповідають принципам валідності.

Отримані результати спираються на значний фактичний матеріал, що забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень та висновків дисертації. Висока вірогідність кількісних даних досягнута завдяки великому обсягу дослідження, числу учасників, отриманим цифровим даним, використанню сучасних методів дослідження та

застосуванню адекватних методів математичної обробки матеріалів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що у роботі:

- уперше науково обґрунтовано організаційно-методичні засади формування мотивації до занять руховою активністю у фізичному вихованні студентів закладів вищої освіти КНР, які включають модель та умови її реалізації. Передумовами моделі визначено особистісно-орієнтовані, психолого-педагогічні та особливості культурного середовища КНР. Модель складається з таких компонентів: мета, завдання, форми, методи, засоби та критерії ефективності. Організаційно-методичні умови реалізації моделі формування мотивації до рухової активності студентів полягають у індивідуалізації, впровадженні нових форм рухової активності та інноваційних методів та форм організації занять, спрямованих на залучення та зацікавлення студентів, психологічній підтримці, інформуванні та просвіті. Ці умови інтегруються у чотири основні блоки: теоретичний, методичний, практичний та соціальний.

- уперше науково обґрунтовано критерії ефективності організаційно-методичних засад формування мотивації студентів до рухової активності у фізичному вихованні в закладах вищої освіти КНР: інтелектуальний, мотиваційний, оптимізації рухової активності і здоров'я, соціальної інтеграції, інноваційного впливу;

- уперше визначено взаємозв'язок мотиваційного спрямування (досягнення успіху та острах невдач) та самооцінки фізичної підготовленості, способу життя, мотивації до рухової активності студентів КНР та визначено, що мотиваційна спрямованість китайських студентів на досягнення успіху залежить від статі, в той час як мотиваційна спрямованість на невдачу від статі не залежить, натомість, серед юнаків з переважанням тенденції спрямування мотивації на досягнення успіху відмічається знижена самооцінка фізичної підготовленості та рівня здоров'я порівняно з дівчатами;

- удосконалено особливості впровадження інтерактивних методів щодо формування мотивації студентів до занять руховою активністю в процесі фізичного виховання у закладах вищої освіти КНР, а саме: групові дискусії, проекти здоров'я, рольові ігри, віртуальні екскурсії, віртуальні тренажери, квести;

- дістала подальшого розвитку інформація про фактори впливу на формування мотивації студентської молоді до занять руховою активністю у фізичному вихованні. Стимулюючими факторами визначено: аксіологічний фактор здоров'я та самопочуття, фактор орієнтації на здоровий спосіб життя, соціокультурний фактор, фактор образу фізично культурної людини, комунікативний фактор, фактор врахування інтересів китайських студентів до рухової активності, соціальний фактор; лімітуючими – рівень теоретичних знань у сфері фізичної культури і спорту, мотиви щодо відвідування занять з фізичного виховання, низька самооцінка фізичної підготовленості та стану здоров'я, спрямованість мотивації та психоемоційний стан;

- доповнено дані та розширено інформацію про відмінності

мотиваційних пріоритетів китайських студентів у спонуканнях до відвідування занять з фізичного виховання у закладах вищої освіти КНР, виборі видів рухової активності, психоемоційного стану, самооцінки фізичного розвитку і стану здоров'я та особливості організації освітнього процесу з фізичного виховання студентів КНР.

Практична значимість результатів дослідження полягає в тому, що сформульовані в дисертації висновки і пропозиції впроваджено в освітній процес здобувачів вищої освіти Національного університету фізичного виховання і спорту України під час проведення лекційних занять із здобувачами другого (магістерського рівня) вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт (спеціалізація «Фізичне виховання») в рамках дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання в закладах вищої освіти»; в освітній процес здобувачів вищої освіти університету Січань КНР під час проведення практичних занять зі студентами першого та другого курсів; в освітній процес кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту Університету Григорія Сковороди під час проведення практичних занять із студентами третього курсу в рамках дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання», що підтверджено відповідними актами впровадження.

Результати дослідження та рекомендована модель можуть бути використані для: розробки нових програм та методик з фізичного виховання студентської молоді КНР, що відповідають потребам та особливостям китайських студентів; підготовки кваліфікованих викладачів фізичного виховання, здатних ефективно мотивувати китайських студентів до занять руховою активністю; розробки рекомендацій щодо вдосконалення державної політики у сфері фізичної культури та спорту.

Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Аналіз дисертації Се Чжімін'я дозволяє констатувати, що у рукопису відсутні академічний плагіат, фабрикації та фальсифікації наукових даних і експериментальних результатів. Також це підтверджено відповідними матеріалами метрологічної експертизи дисертації, проведеної фахівцями Національного університету фізичного виховання і спорту України (UNICHECK: дата перевірки 3/04/24; ID перевірки 1015931810; ID користувача: 100011308).

Оцінка змісту дисертації, її завдання в цілому і основних положень дисертації. Дисертаційна робота викладена державною мовою на 268 сторінках тексту комп'ютерного набору, складається з анотацій, вступу, п'яти розділів, практичних рекомендацій, висновків та списку використаних літературних джерел і додатків. Усього використано 165 джерел наукової та спеціальної літератури найменувань (з них 61 – представлені іноземними мовами). Цифровий матеріал дисертації ілюстровано 20 рисунками та 41 таблицею, що дозволило більш наочно сприйняти викладений науковий матеріал.

Вступ ґрунтовно обґрунтовує актуальність обраної теми, чітко окреслюючи її зв'язок з актуальними науковими напрямками та пріоритетними

темами досліджень. Ця робота чітко формулює мету та завдання дослідження, визначаючи об'єкт та предмет дослідження. Використовуючи ґрунтовні теоретичні основи та обґрунтовуючи доцільність обраних методів, автор розкриває наукову новизну та практичну значущість дисертаційної роботи. Окрім того, вступ чітко описує особистий внесок здобувача та апробацію результатів дослідження.

У першому розділі «Сучасний стан дослідження проблеми мотивації студентської молоді КНР до занять руховою активністю» дисертантом проведено глибокий аналіз офіційних документів та науково-методичних матеріалів сфери фізичної культури і спорту КНР, що чітко демонструє пріоритетне значення модернізації та реформування фізкультури, зокрема фізичного виховання студентів, у державній політиці країни. Це безпосередньо впливає на систему фізичного виховання студентської молоді. Вивчення фахової літератури з даної теми підкреслює надзвичайну важливість аксіологічного виміру фізичної культури як соціального явища в новій освітній парадигмі КНР. Цінності та цілі фізкультури розглядаються з точки зору їх впливу на розвиток студентів.

Автором здійснено аналіз особливостей організації освітнього процесу з фізичного виховання студентів КНР, який показав, що воно регламентується відповідними нормативно-правовими актами, починаючи від шкіл і закінчуючи коледжами та університетами. Уроки фізкультури проводяться у невеликих групах, з різною регулярністю залежно від освітнього рівня. Система контролю за фізичною підготовленістю включає в себе іспити та критерії оцінювання, які враховують як показники фізичного розвитку, так і результати тестів. Однак, незважаючи на ретельну регламентацію, система має певні недоліки, які потребують вдосконалення для забезпечення ефективного фізичного виховання молоді.

У другому розділі «Методи та організація дослідження» обґрунтовано й описано методи дослідження, представлено психологічне тестування, рухові тести і контролі вправи для оцінювання показників загальної фізичної підготовленості китайських студентів, а також подано відомості про контингент студентів, які брали участь у дослідженні (у констатуючому експерименті приймали участь студенти 11 вищих навчальних закладів Китаю, загальна кількість яких складала 1855 осіб I та II курсів (945 юнаків, 910 дівчат); на етапі перетворювального педагогічного експерименту брали участь 100 китайських студентів (50 юнаків та 50 дівчат) університету Січань КНР.). Описано організацію дослідження.

У третьому розділі «Характеристика рухової активності, відповідної мотивації та взаємозв'язку їхніх компонентів у студентів закладів вищої освіти КНР» подані відомості констатуючого етапу експерименту, під час якого досліджено ціннісні орієнтації у сфері фізичної культури і спорту китайських студентів, було охоплено широке коло питань: вивчення конфігурації мотиваційних пріоритетів китайських студентів у сфері фізичної культури і спорту (потреби, інтереси, самооцінка, уявлення, сфера дозвілля і

фактори ЗСЖ); визначено ряд факторів, які заважають студентам КНР займатися спортом.

Результати проведеного дослідження свідчать про те, що рівень стресу серед студентів КНР знаходиться на досить високому рівні. Цей фактор може мати суттєвий негативний вплив на їх психоемоційний стан, який, у свою чергу, може призвести до низки проблем, як у навчанні, так і в особистому житті.

Аналіз фізичної підготовленості студентів КНР показав, що більшість з них мають середній та низький рівень фізичної підготовки. Це може бути обумовлено низкою факторів, таких як сидячий спосіб життя, надмірне навантаження під час навчання, нестача часу на заняття спортом тощо. Низький рівень фізичної підготовки та високий рівень стресу є серйозними проблемами, які потребують комплексного вирішення. Необхідно вживати заходів для покращення психоемоційного та фізичного стану студентів, адже саме від цього залежить їхнє майбутнє та благополуччя.

Дисертантом на основі отриманих результатів дослідження, було проведено факторний аналіз структурних компонентів, що визначають фізичний стан, рухову активність та мотиваційні пріоритети серед студентської молоді КНР. Факторний аналіз дозволив ідентифікувати основні змінні та встановити взаємозв'язки між ними, розкриваючи ключові фактори, які впливають на рухову активність та мотивацію до рухової активності серед китайських студентів. шляхом статистичного аналізу виявлено закономірності у фізичному розвитку та фізичній підготовленості студентів КНР залежно від статі. За результатами факторного аналізу показників ФП китайських студентів визначено, що і для дівчат, і для юнаків маса тіла та ІМТ є ключовими факторами, що визначають їхній фізичний розвиток та фізичну підготовленість.

У четвертому розділі «Обґрунтування моделі формування мотивації студентів до рухової активності в процесі фізичного виховання у закладах вищої освіти КНР та організаційно-методичних умов її реалізації» отримані в результаті констатуючого експерименту дані було покладено в основу розробки моделі формування мотивації студентів до занять руховою активністю в процесі фізичного виховання у закладах вищої освіти КНР та обґрунтування організаційно-методичних умов її реалізації.

Структура моделі формування мотивації до занять руховою активністю студентів в процесі фізичного виховання у закладах вищої освіти КНР включає: мету, завдання, форми, методи, засоби та критерії ефективності. Метою моделі формування мотивації студентів до занять руховою активністю в процесі фізичного виховання у закладах вищої освіти КНР визначено забезпечення сталого і глибокого інтересу китайських студентів до рухової активності. Організаційно-методичними умовами реалізації моделі формування мотивації до рухової активності студентів було визначено: індивідуалізація, впровадження нових форм рухової активності, психологічна підтримка, інформування та просвіта. Оцінка ефективності впровадження

моделі формування мотивації студентів до рухової активності у фізичному вихованні в закладах вищої освіти КНР та організаційно-методичних умов її реалізації проводилася за результатами перетворювального педагогічного експерименту згідно визначених критеріїв.

У п'ятому розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» подається обговорення результатів досліджень. Автором зазначається, що дисертація ґрунтується на досконалому аналізі наукових досліджень та розширює знання про мотиваційні пріоритети китайських студентів у сфері фізичного виховання. Зокрема, автор дослідження детально розглядає: спонукання до відвідування занять з фізичного виховання у закладах вищої освіти КНР, вибір видів рухової активності, психоемоційний стан студентів, самооцінку фізичного розвитку і стану здоров'я, особливості організації освітнього процесу з фізичного виховання студентів КНР.

Вказується, що важливим аспектом дослідження є вивчення факторів, що впливають на формування мотивації студентської молоді КНР до занять руховою активністю. Це дозволило автору ґрунтовно розробити модель особистісно-орієнтованого, психолого-педагогічного та культурного середовища КНР та науково обґрунтувати критерії ефективності організаційно-методичних засад формування мотивації студентів до рухової активності у фізичному вихованні в закладах вищої освіти КНР.

Висновки до дисертації чітко відповідають поставленим завданням і ґрунтуються на попередньому аналізі. Аргументи, наведені автором, є повними, та логічними. Отримані результати та висновки дисертації мають значну теоретичну та практичну цінність, адже вони розширюють наші знання щодо формування мотивації до занять руховою активністю студентської молоді та відкривають нові можливості для їхнього застосування на практиці.

Стиль і мова дисертації. Загалом, науковий рівень дисертації свідчить про високу якість дослідження. Текст чітко структурований, логічний та зрозумілий. Автор використовує наукову мову, яка відповідає темі та стилю роботи. Дисертація являє собою завершену наукову роботу, яка характеризується єдністю змісту. Автор демонструє ґрунтовне розуміння теми дослідження та вносить суттєвий особистий внесок у практичну діяльність з фізичного виховання. Дисертація оформлена згідно з усіма вимогами МОН України. Текст написаний державною мовою, стиль викладення матеріалу – науковий. Основні положення, висновки, пропозиції та рекомендації дисертації чітко сформульовані, аргументовані та ґрунтуються на результатах дослідження. Вони характеризуються послідовністю та завершеністю.

Повнота викладення основних результатів в опублікованих наукових працях.

Наукові результати дисертації висвітлені в 9 наукових публікаціях:

-7 статей у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України;

- 2 публікації апробаційного характеру.

У публікаціях, що підготовані у співавторстві, чітко вказано авторський

внесок. У наукових публікаціях автора у повній мірі відображено основні положення дисертації, а також не виявлено порушення академічної доброчесності.

Основні результати наукових пошуків і практичних доробків дисертаційної роботи було оприлюднено у доповідях на XIV, XV Міжнародних конференціях молодих учених «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2021, 2022), Міжнародній науково-практичній конференції «Основні напрямки розвитку фізичної культури, спорту, фізичної терапії та ерготерапії» (Дніпро, 2022, 2023), VII Міжнародної конференції «Сталий розвиток та спадщина в спорті: Виклики та перспективи» (Київ, 2023), Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми фізичного виховання різних груп населення» (Київ, 2024), науково-практичних конференціях та круглих столах кафедри теорії і методики фізичного виховання (2021–2023).

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації. У цілому позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження, акцентую увагу на окремих суперечностях, спірних положеннях, що, на мою думку, потребують додаткової аргументації та відповідних уточнень:

1. У підрозділі 3.2. у таблиці 3.9. зазначено, що 69,60 % опитаних студентів відчули зміни у фізичному стані під час дистанційного навчання, однак не показано характер цих змін.

2. У підрозділі 3.3 (с. 114) вказано, що більшість студентів мають достатній рівень розвитку швидкісних здібностей. Доцільно було б представити середній результат за тестом «біг 50 м» у обстежених юнаків та дівчат, а також середній бал за національним стандартом.

3. Не зрозуміло, яким чином здійснювалася самооцінка фізичної підготовленості та здоров'я у обстежених студентів, результати якої представлені у таблиці 3.22. При наявності результатів самооцінки рівня фізичної підготовленості і здоров'я та результатів фактичних вимірювань, варто було б проаналізувати, наскільки співпадає самооцінка студентів із фактичним рівнем фізичної підготовленості.

4. У структурі моделі формування мотивації до занять руховою активністю студентів доцільно було б у якості критеріїв ефективності розробленої моделі вказати також і підвищення рівня самооцінки фізичної підготовленості і здоров'я студентів.

Перераховані недоліки та зауваження у переважній більшості носять дискусійний характер, суттєво не впливають на науковий і методологічний рівень дисертації, не знижують її загальної позитивної оцінки та спрямовані, в основному, на подальше вдосконалення творчих здібностей здобувача.

Висновок про відповідність дисертації встановленим чинним вимогам. Дисертаційна робота Се Чжимінь «Організаційно-методичні засади формування мотивації студентів до занять руховою активністю у фізичному вихованні в закладах вищої освіти КНР» є кваліфікаційною науковою працею, яка виконана здобувачем особисто, має наукову новизну, характеризується

новим підходом і практичною цінністю, відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт, вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти та науки України № 40 від 12.01.2017 р. (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти та науки України № 759 від 31.05.2019 р.) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. (із змінами внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України №341 від 21.03.2022 р.), а її автор Се Чжимінь заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Офіційний опонент:

кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент, завідувач кафедри спорту та фітнесу
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

Вікторія БІЛЕЦЬКА

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307965
ВЛАСНИЙ ПІДПИС ..
З Толечко (ПІБ) ЗАСВІДЧУЄ
начальник Вч
П. Мещин (посад.)